

Biblioteksplan

KF § 171/2016

Innehåll

1 Bibliotekens lagrum och kommunens biblioteksplan

2 Vision för biblioteksverksamheten

3 Kommunens biblioteksstruktur

4 Bibliotekets uppdrag

4.1 Ett centrum för litteratur, läsning och läsfrämjande

4.2 Ett centrum för kulturopplevelser och social gemenskap

4.3 Ett centrum för demokrati, utbildning och information

Bilaga 1: Låneregler och avgifter

1 Bibliotekens lagrum och kommunens biblioteksplan

Bibliotekslagen från 2013 (SFS (2013:801) slår fast att varje kommun ska ha folkbibliotek. De ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov.

”Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.”

Folkbiblioteken ska också verka för att databaserad information görs tillgänglig för alla medborgare, och att kunskapen ökas om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning. Biblioteken ska prioritera personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska och nationella minoriteter.

Bibliotekslagen slår också fast att huvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet ska samverka, och att varje kommun och landsting ska ha en politiskt antagen biblioteksplan som styrdokument för verksamheten.

Enligt skollagen (SFS 2010:800) skall det inom grundskolan och gymnasieskolan finnas tillgång till skolbibliotek för att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose behovet av medier och information för den pedagogiska verksamheten. Skolbiblioteket ska vara en gemensam och ordnad resurs för skolans pedagogiska verksamhet.

Bräcke kommuns tredje biblioteksplan i ordningen träder i kraft 2017-01-01 och skall följas upp och revideras under nästa mandatperiod, senast 2020-12-31. Därtill beskrivs och utvärderas verksamheten fortlöpande i kommunplaner och bokslut.

Skolbiblioteksverksamheten planeras och utvärderas fortlöpande i samverkan med skolans pedagoger, med en planering som t ex inbegriper författarbesök för alla barn i åk 4 och åk 8. Verksamheten beskrivs i ett dokument som revideras årligen, och har därför inget eget kapitel i biblioteksplanen.

2 Vision för biblioteksverksamheten

Biblioteksverksamhetens vision:

Bräcke kommuns biblioteksresurser ska vara tillgängliga och angelägna för alla medborgare i kommunen

Det viktigaste redskapet för att uppfylla visionen är kompetent och serviceinriktad personal med förtroende att utveckla verksamheten i samklang med omvärlden. Det handlar om fortsatt utveckling av bibliotekslokalerna, beredskap för ny teknik och nya förväntningar från medborgarna, fortsatt goda resurser för ett aktuellt mediebestånd, och god samverkan med kommunala och regionala verksamheter och andra organisationer i samhället. Att vara lyhörd för stora och små möjligheter som dyker upp i vår omvärld är en grundpelare i bibliotekens arbete med verksamhetsutveckling.

3 Kommunens biblioteksstruktur

Våra tre integrerade bibliotek

Biblioteket i Kälarne har öppet 12 timmar per vecka för allmänheten under 2016, och betjänar 20 % av kommunens befolkning. Skolområdet har cirka 120 elever i grundskolan och 20 elever i förskoleverksamhet.

Biblioteket i Gällö har öppet 20 timmar per vecka för allmänheten under 2016, och betjänar 45 % av kommunens befolkning. Skolområdet har 280 elever i grundskolan och 100 elever i förskoleverksamhet.

Biblioteket i Bräcke, har öppet 29 timmar per vecka för allmänheten under 2016, och betjänar 35 % av kommunens befolkning. Skolområdet har cirka 300 elever i grundskolan och 100 elever i förskoleverksamhet.

Alla bibliotek är integrerade, vilket innebär att de är både folk- och skolbibliotek. Bibliotekens arbete med barn och unga sker alltså till stor del inom ramen för grundskolans och förskolans verksamhet, vilket innebär att alla barn i kommunen oavsett var de bor har god tillgång till bibliotekets resurser.

I skolbiblioteksverksamheten ingår förutom bokade besök på biblioteket till exempel läsprojekt som lärare och bibliotekspersonal driver tillsammans, urval av medier i form av t ex dramaväskor och olika teman, författarbesök, utställningar, fortbildningar och bokprat med mera.

I biblioteken arbetar under 2016 sex personer på cirka 4,6 heltidstjänster. Kommunens reception i Bräcke tillhör samma arbetslag med två personer på cirka 1,1 heltidstjänster.

Rullande biblioteksservice

Med hjälp av Östersunds kommuns biblioteksbuss kan vi erbjuda ytterligare biblioteksservice för boende i Pilgrimstad, Bodsjöbyn, Våle, Flatnor och Höviken. Bussen besöker respektive stopp ungefär en gång i månaden.

Bybibliotek

Föreningslivet i Rissna och Hunge svarar själva för bybibliotek i sina samlingslokaler, med några timmars öppethållande per vecka. Kommunen bistår med böcker genom biblioteket i Gällö och bidrag till milersättning, och genomför återkommande aktiviteter på bybiblioteken i samverkan med föreningarna.

Digitala resurser

Biblioteken i Jämtland-Härjedalen driver en gemensam hemsida, www.bibliotekmitt.se. Där kan användarna söka efter böcker i våra kataloger, ladda ner e-böcker och e-ljudböcker och administrera lån. Hemsidan fungerar också som en social plattform där användarna kan lägga in recensioner och lämna förslag på inköp, och biblioteken i regionen hjälps åt att skriva artiklar, lästips med mer. Därifrån når man också ett antal olika databaser.

4 Bibliotekets uppdrag

Folkbiblioteken intar en särställning i samhället och är en av de institutioner som medborgarna har allra högst förtroende för. Biblioteket är ett offentligt rum som alla kan besöka och använda kostnadsfritt.

Demokratibegreppet går som en röd tråd genom alla aspekter av verksamheten. Läsförståelse och informationskompetens är en förutsättning för ett aktivt medborgarskap. Den digitala delaktigheten är särskilt utpekad i bibliotekslagen.

Bibliotekslagen trycker särskilt på begreppet ”alla”, och pekar samtidigt ut att biblioteken ska prioritera barn och unga, människor med funktionsnedsättningar, människor med annat modersmål än svenska och människor som representerar andra minoriteter för att de ska ges likvärdiga möjligheter att delta i vårt samhälle.

Våra integrerade folk- och skolbibliotek ska enligt lag vara självklara centrum för;

- 1. Litteratur, läsning och läsfrämjande**
- 2. Kulturupplevelser och gemenskap**
- 3. Demokrati, utbildning och information**

4.1 Ett centrum för litteratur, läsning och läsfrämjande

Biblioteksverksamheten ska inspirera användare i alla åldrar till läsning av litteratur från hela världen. Böcker ska erbjudas i tryckt form, som ljudböcker, e-böcker och som talböcker och stor stil för läshandikappade. Alla kommunens större språkgrupper ska finnas representerade i vårt eget mediebestånd.

Genom ett gott samarbete mellan förskola, grundskola och bibliotek ska alla barn och unga i hela kommunen erbjudas bra och lockande läsning på rätt nivå.

Viktiga samarbetsparter på det lokala planet förutom förskola och grundskola är familjecentralerna, Internationella enheten, studieförbunden och våra särskilda boenden. För att kunna tillgodose alla låntagares behov ska vi nyttja resurserna hos bland andra MTM, Myndigheten för tillgängliga medier, Internationella biblioteket och den regionala biblioteksverksamheten.

Bokstart 2016-2019

Från 2016 deltar biblioteken i Bräcke kommun i det nationella projektet Bokstart, där föräldrar till barn mellan sex och arton månader bland annat erbjuds hembesök med fokus på språkutveckling. Föräldrarna uppmuntras att läsa högt, sjunga, rimma och samtala med sina barn på sitt modersmål. Tidig språkstimulans har visat sig vara mycket viktigt för att barn ska bli goda läsare, vilket i sin tur ökar möjligheterna till att barnet med tiden tar del av litteratur, studier och samhälle.

Bokstart som koncept startades i England 1992, och Kulturrådet arbetar sedan 2015 med att utforma en nationell modell för Bokstart i Sverige. 2016-2019 agerar kommunerna i Jämtland-Härjedalen piloter med den regionala biblioteksverksamheten som projektsamordnare.

Utmaningar och utvecklingsområden

Att locka och tillgodose behoven hos ”alla” är en ständig utmaning. Både utrymme och mediebudget är ändliga resurser. Genom aktiv och gemensam medieplanering, inköp på efterfrågan och vass gallring ska vårt mediebestånd hållas både aktuellt och angeläget över tid.

Teknikutvecklingen går framåt, och vi ska fortsätta att satsa på fortbildning och investeringar för att svara upp mot användarnas förväntningar på våra tjänster vad gäller t ex e-böcker.

4.2 Ett centrum för kulturupplevelser och gemenskap

Biblioteksverksamheten ska vara öppen och välkomnande för alla. Vi ska erbjuda kulturupplevelser i form av attraktiva utställningar med konst och konsthantverk, författarbesök, föreläsningar, och olika typer av evenemang.

Biblioteken ska vara en plats där kulturutövare får möjlighet att visa upp sin verksamhet, fysiskt och digitalt, professionella utövare såväl som skolelever och amatörer. Biblioteken ska vara lyhörda för användarnas önskemål om aktiviteter, och i möjligaste mån erbjuda plats för olika typer av evenemang som samlar människor i gemenskap.

Viktiga samarbetsparter är bland andra studieförbund, kulturföreningar, de regionala kulturverksamheterna och kommunens kulturskola.

Utmaningar och utvecklingsområden

Kraven på biblioteksrummet förändras. De fysiska utrymmena måste utvecklas för att möta nya behov, med plats för inspirerande exponering av utställningar och media, och flexibel möblering där människor kan mötas i mindre och större grupper.

4.3 Ett centrum för demokrati, utbildning och information

Biblioteksverksamheten ska vara ett stöd och en resurs för människors livslånga lärande. Vi ska erbjuda ett brett urval av aktuell facklitteratur och dagstidningar. Fri internet-uppkoppling är en självklarhet, och med databaser som Arkiv Digital, Library Press Display och Global Grant får våra användare tillgång till nationella och internationella resurser.

Biblioteken ska bistå skolans elever med att söka, hantera och värdera information, och vi ska så långt det är möjligt erbjuda studieplatser och kurslitteratur för vuxenstudierande och cirkeldeltagare.

Biblioteken ska anslå protokoll och kallelser för kommunens beslutande organ och erbjuda möjligheter för avdelningar och enheter som vill nå kommunens invånare med information. Det kan till exempel handla om att i samverkan med energi- och klimatrådgivaren erbjuda lån av IR-mätare, elcykel etc, eller upplåta plats för utställningar med samhällsinformation som konsumentinformation med mera.

En särskild satsning görs tillsammans med kommunens turismansvariga för att biblioteken ska utvecklas till sk InfoPoints, dvs erbjuda ett basutbud av turistinformation.

Viktiga samarbetsparter är bland andra skolorna, den regionala biblioteksverksamheten, studieförbunden, universitetsbiblioteken och kommunens övriga verksamheter.

Utmaningar och utvecklingsområden

Tillgången till internet, både via fasta datorer och via trådlösa uppkopplingar, är viktigt för besökarna. Med ökad driftsäkerhet i de trådlösa nätverken på alla platser kan vi erbjuda bättre service.

Uppdraget att stärka den digitala delaktigheten i samhället kräver att vi själva håller en hög digital kompetens. Samarbeten med andra kommuner är viktigt för att upprätthålla den kompetensen, och därtill sänka kostnaderna för våra IT-miljöer. Det gäller både interna systemfunktioner och redskap för användarna, t ex vår regiongemensamma hemsida www.bibliotekmitt.se.

Arbetet med att utveckla biblioteken som fönster för kommunens egna verksamheter ska fortsatt vara prioriterat.